

AF: IRENE BRANDT

Fald

kalder på handling

Faldulykker er dyre for samfundet og Projekt Faldforebyggelse på Frederiksberg dokumenterer, at kommunerne med fordel kan intervenere for at forhindre lange patientforløb.

"Når en ældre borger først er faldet, så er motivationen for at gennemføre et forebyggelsesprogram stor; men de har ofte svært ved at overskue, hvad de skal gøre. Derfor er det vigtigt, at vi kan tilbyde borgeren støtte til at gen-

nemføre programmet," siger Anette Melin, der netop har afsluttet pilotprojektet: Risiko for fald? – Hvad så!

Pilotprojektet følger op på arbejdet i Projekt Faldforebyggelse Frederiksberg, som Anette Melin også har været tilknyttet.

I pilotprojektet har Anette Melin samlet erfaring og kvantificeret en projektbeskrivelse til et tværsektorielt udviklingsprojekt. Et projekt, der skal sikre, at alle faldpatienter, der kommer i skadestuen, systematisk tilbydes en individualiseret evidensbaseret faldforebyggende intervention.

Pilotprojektet varede i 14 dage. Dataindsamlingen fra projektet har bekræftet at antallet af 65+årige faldpatienter med bopæl i Frederiksberg Kommune, der har kontakt til skadestuen på Frederiksberg Hospital, fortsat er meget højt. I gennemsnit kom der fire faldpatienter i døgnet. Tre var med bopæl i kommunen. 12% var faldpatienter fra plejehjem i kommunen.

Næsten 40% af patienterne blev indlagt i forlængelse af deres faldhændelse, hvilket er næsten dobbelte så mange som i tidligere undersøgelser. Den gennemsnitlige indlæggelsestid for faldpatienterne var på 15 dage; hvilket også er flere end tidligere registreret.

Det lykkedes at få næsten alle faldpatienterne screenet, og antallet af patienter med behov for en lægelig udredning var højt. 8 ud af 10 faldpatienter havde iht. Sundhedsstyrelsens anbefalinger, et behov for fald og/eller osteoporoseudredning. 2/3 af faldpatienterne, havde daglige gang- og balanceproblemer, og over halvdelen af patienterne havde haft mere end ét fald inden for det sidste år.

Anette Melin arbejdede ud fra følgende metode: alle 65+ årige faldpatienter skulle af skadestuens sygeplejersker screenes for behov for faldudredning iht. Sundhedsstyrelsens anbefalinger. Alle patienterne blev uanset behov kontaktede telefonisk og tilbudt et faldforebyggende hjemmebesøg.

Anette Melin har gennem en længere årrække arbejdet med forebyggelse af faldulykker i Frederiksberg Kommune. Hendes arbejder peger på, at der samfundsøkonomisk er meget at spare ved en bedre faldudredning. Dertil kommer, at de ældres livskvalitet kan forbedres markant, hvis antallet af faldulykker nedbringes.

”Samfundsøkonomisk er der mange penge at spare, hvis vi kan nedbringe antallet af ældre, der falder.”

De patienter, der tog imod besøget, var primært dem, der havde et behov for faldudredning, men det var forskelligt, hvad de skulle henvises til. Nogle havde brug for tilskud af D-vitamin, andre skulle udredes hos egen læge, mens andre igen havde brug for at få kontrolleret deres syn. Endelig havde en gruppe borgere så komplekse faldproblematikker, at de havde brug for en grundig udredning i Faldklinikken på Frederiksberg Hospital,” siger Anette Melin og tilføjer:

”Fald er en meget håndgribelig indikator for, at der er forhold i de ældres situation, som der bør handles på.”

Basis for større indsats

Som nævnt har Anette Melin på baggrund af erfaringerne fra pilotprojektet skrevet en projektbeskrivelse til et tværsektorielt udviklingsprojekt, som skal sikre, at de ældre på Frederiksberg systematisk tilbydes faldforebyggelse. Hun har også – dog uden held – søgt en række fonde om støtte til det videre arbejde. Om projektet nogensinde gennemføres afhænger af, om Frederiksberg Hospital og Kommune ønsker at skaffe midler til projektets gennemførelse, da projekt Faldforebyggelse Frederiksberg sluttede i december 2009.

Meget tyder på, at specielt Frederiksberg Kommune bør være opmærksom på faldforebyggelse, da undersøgelser viser, at de ældre på Frederiksberg falder langt mere end i resten af landet, og at de ældre på Frederiksberg også oftere bliver indlagt på sygehuset.

Sammenlignet med de internationale tal har projektet konstateret, at antallet af henvendelser på grund af fald, var næsten det dobbelte af det forventede, og at antallet af faldrelaterede indlæggelser var næsten tre gange så højt for borgere, som har bo-

pæl i Frederiksberg Kommune.

”Pilotprojektet viste, at 80% af de ældre faldpatienter, der blev undersøgt i projektet, havde brug for yderligere faldudredning. Samfundsøkonomisk er der mange penge at spare, hvis vi kan nedbringe antallet af ældre, der falder. I projektet har vi vist, at når personalet på skadestuen har fokus på fald, og sikrer en god analyse af omstændighederne omkring faldet, så henvises flere borgere til faldklinikken,” siger Anette Melin og fortsætter:

”Supplerer vi samarbejdet mellem faldklinikken med et kvalificeret opfølgende tilbud til de ældre over 65 år der ingen tvivl om, at vi kan forebygge mange faldulykker og følgevirkninger efter fald.”

Seks ud af ti patienter tog imod pilotprojektets tilbud om et faldforebyggende hjemmebesøg.

Hos faldpatienterne med behov for faldudredning havde knap hver 5. af de besøgte patienter efter en måned gennemført handleplanen. Det var især patienter fra gruppen af ressourcestærke ældre, mens de mere resourcesvage kun i mindre grad havde fået startet de tiltag og initiativer der var aftalt i besøget.

”Det underbygger, at det er nødvendigt med en intens professionel opfølgning, hvis en faldforebyggende indsats også skal have effekt,” understreger Anette Melin.

Resultaterne kan endda tolkes således, at opfølgningen bør styrkes yderligere med bl.a. koordination til praktiserende læger, hjemmepleje, hjemmesygepleje og forebyggende hjemmebesøg, mener hun.

Metodemæssigt tyder pilotprojektet på, at modellen sikrer at hovedparten af de faldpatienter, som kommer i skadestuen, også får tilbudt en individualiseret, evidensbaseret faldforebyggelse, konkluderer Anette Melin. ■

Fakta om fald

Hver tredje dansker over 65 år falder mindst en gang om året. Risikoen for fald øges i takt med stigende alder. På landsplan drejer det sig årligt om 300.000 ældre. 41.000 kommer på skadestuen på grund af et fald og 15.000 indlægges som følge af faldet hvert år. Hvis de ældre mennesker, der bor i Frederiksberg Kommune falder i samme omfang, vil der blandt de ca. 15.000 65-årige borgere være 5000 fald, 700 skadestuehenvendelser på grund af fald og 250 indlæggelser årligt, hvor den udløsende årsag er et fald.

Forskningen viser, at ældre, der tidligere er faldet, har op til syv gange øget risiko for nye fald, og at de ældre mennesker, der årligt behandles på landets skadestuer efter fald, udgør en højrisikogruppe for gentagende fald.

Det enkelte fald kan have store konsekvenser. Det kan være et brud med følgevirkninger i form af funktionsbegrænsninger, men alene angsten for nye fald, kan isolere og indskrænke de ældres aktiviteter og dermed livskvalitet.

Vi ved at andelen af ældre stiger, ligesom andelen af dem der bliver meget gamle. Såfremt incidensen af fald og brud forbliver uændret, forventes antallet af indlæggelser, som følge af fald, at stige med næsten 75% over de næste 32 år. De samfundsøkonomiske konsekvenser af fald vil derfor vokse betydelig.

Her i Danmark regner man med at ældres faldulykker koster 835 millioner kr. om året alene i hospitalsudgifter. Hertil kommer et ukendt beløb til genoptræning, øget hjemmepleje, flytning til plejehjem mv. I følge en svensk undersøgelse koster faldulykker årligt 4,8 mia. svenske kr.

Internationale studier har dokumenteret, at man kan opnå en betydelig risikoreduktion ved målrettet intervention overfor højrisikogrupper. Indsatsen er mest effektiv, hvis forebyggelsen rettes mod de grupper af ældre, der har forøget risiko for at falde og et middel helbreds niveau.

Kilde: Pilotprojekt: Risiko for fald? - Hvad så! - kvalitetsudvikling af den faldforebyggende indsats i skadestuen. Anette Melin, projektkoordinator, Projekt Faldforebyggelse Frederiksberg Frederiksberg Hospital, 2009